

Nr 3
2013

37. årgang

FØRSTERADEN

BARNAS EGET SJAKKBLAD

Bli med på turnering!

Har du spilt sjakkturnering? Det er kjempegøy, og nesten alltid får alle som deltar en fin premie. Her får du oversikt over arrangementer i Norge for barn og unge framover. Turneringene merket med BGP/UGP er en del av Barnas Grand Prix-serien, og passer for både nybegynnere og erfarne spillere. Kalenderen oppdateres på www.sjakk.no.

JUNI/JULI

29.6.-7.7. Landsturneringen NM, Lillehammer

Info: www.sjakknm2013.no

SEPTEMBER

7.9. Moss BGP/UGP

Info: Hans Kongevold, hans.inge.kongevold@gmail.com

22.9. Dragulf BGP/UGP, Bærum

Info: Olga Dolzhykova, olga@chess-destination.com

NOVEMBER

15.-17.11. NM for barn og ungdom, Hamar

Info: www.nmforungdom2013.no

30.11. Dragulf BGP/UGP, Bærum

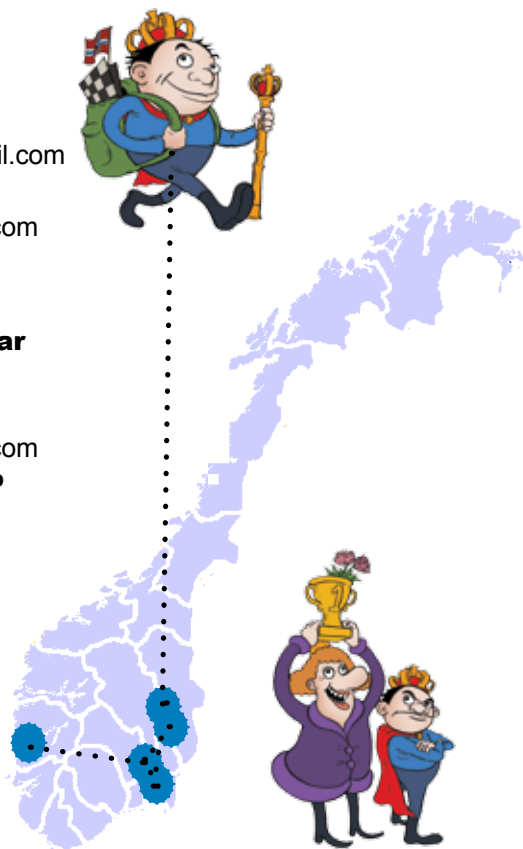
Info: Olga Dolzhykova, olga@chess-destination.com

30.11. Bergen kursavslutnings-BGP/UGP

Info: Roger Sætre, rogersaetre@hotmail.com

- Hvem er det som går og går
og aldri kommer til førsteraden?

- En hvit bonde!

Førsteraden

nr 3/2013

Medlemsblad for Ungdommens Sjakkforbund.

Adresse:

USF, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo
e-post forsteraden@gmail.com

Redaktør: Silje Bjerke.

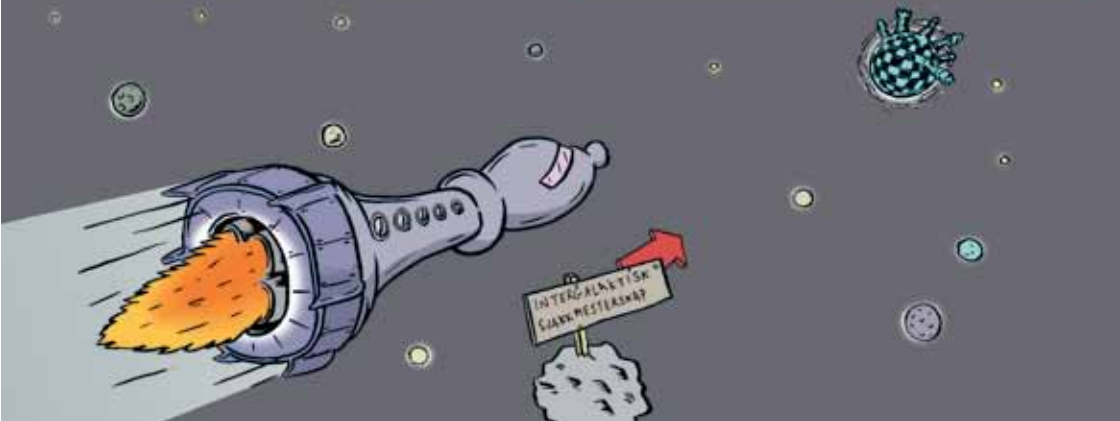
Redaksjon: Torbjørn R. Hansen og Torstein Bae.

Illustrasjoner og forside: Flu Hartberg.

Trykk: Gunnarshaug AS.

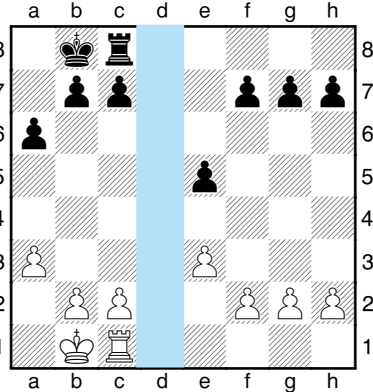
REMI & SJAKKIRA

W. K.

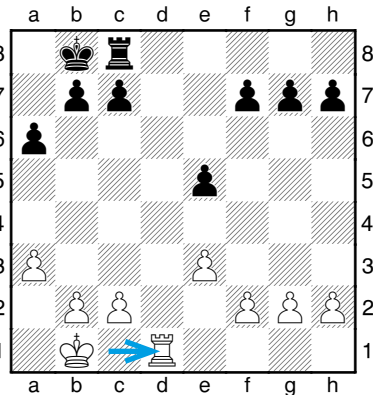
Åpne linjer

En **åpen linje** er en linje der det ikke står noen bønder:

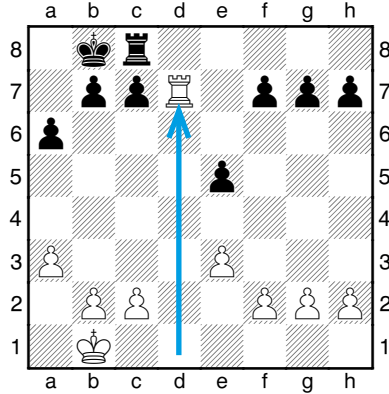

Her er d-linjen åpen.

Tårnene elsker åpne linjer. Der kan de fyke opp og ned uten at bønder står i veien for dem. Et godt trekk for hvit her vil derfor være å flytte tårnet til den åpne linjen:

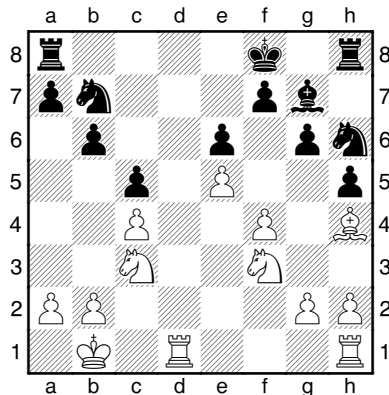
Det aller beste tårnet vet, er å komme seg ned til rad 7 (syvenderaden). Derfra kan det angripe alle de svarte bøndene uten at de kan beskytte hverandre. Hvis det var hvit sin tur igjen, burde hun spilt tårnet til d7!

Nå blir svart nødt til å stå og beskytte bøndene sine og hvit har overtaket!

Her er et berømt og lærerikt parti der hvit utnytter en åpen linje:

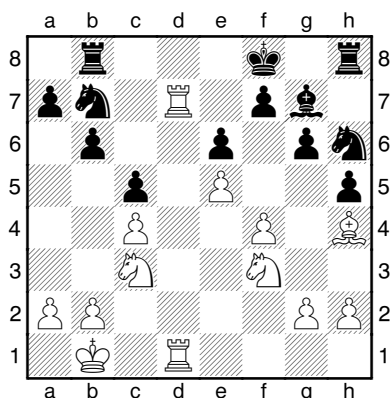
Nimzowitsch-Duhm, 1926

Nimzowitsch var en stor sjakkmeister. Han visste å utnytte en åpen linje. Her har han satt tårnet i den åpne d-linjen. Hva tror du han gjorde nå?

1.Td7! Tårnet finner sin favorittplass på 7-radene og truer samtidig hesten.

1...Tb8 2.Thd1!

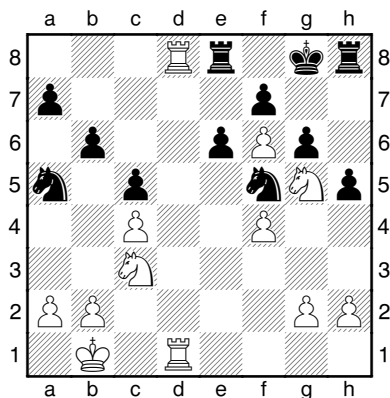

Hvit har satt begge tårnene i den åpne linjen! Dette kalles å double tårnene, og det er ofte veldig lurt.

2...Kg8 3.Le7 Sf5 4.Sg5 Alle de hvite brikene kommer med i angrepet.

4...Te8 5.Lf6 Lxf6 6.exf6 Hvit har nå en skummel bonde, en bondekile, like ved den svarte kongen.

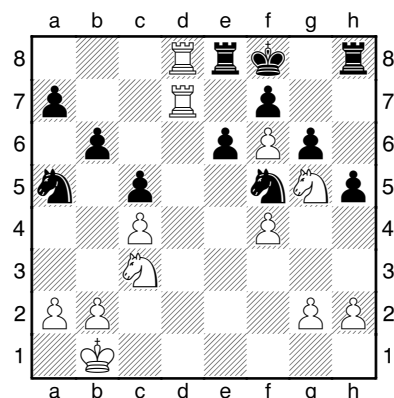
6...Sa5 7.Td8!

Hvit har nesten fanget den svarte kongen. Hvis svart slår det hvite tårnet, kommer det andre tårnet i full fart og setter sjakk matt!

7...Kf8 Svart forsvarer seg bra.

8.T1d7!

Begge de hvite tårnene står perfekt i angrep i den åpne linjen. Hvit angriper bonden på f7.

8...Sh6

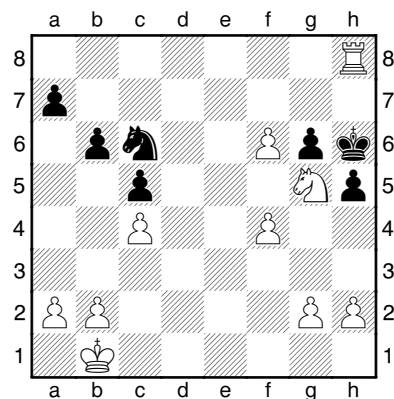
Hvit har nå bare én offiser som ikke hjelper til i angrepet. Ser du hvilken?

9.Sce4! Alle offiserene må med!

9...Sc6 10.Txf7+! Hvit ofrer tårnet for å få til sjakk matt.

10...Sxf7 11.Sxe6+! Svart kan ikke slå denne springeren, siden det svarte tårnet må stå og beskytte kongen!

11...Kg8 12.Txe8+ Kh7 13.S6g5+ Nå blir det matt uansett hva svart foretar seg, for eksempel **13...Sxg5 14.Sxg5+ Kh6 15.Txh8#**

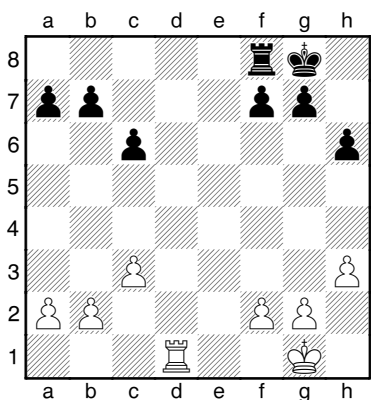

En nydelig matt!

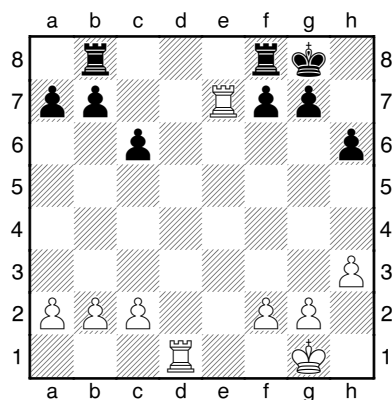
Oppgaver: Åpne linjer

Er du en ekspert på åpne linjer? Hva bør hvit gjøre i disse oppgavene?

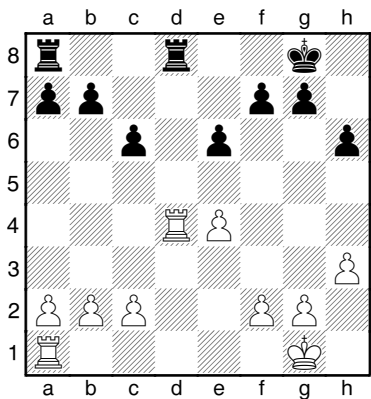
1.

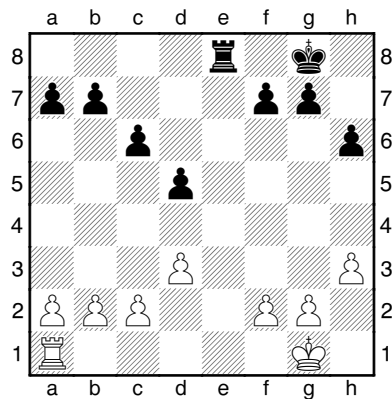
2.

3.

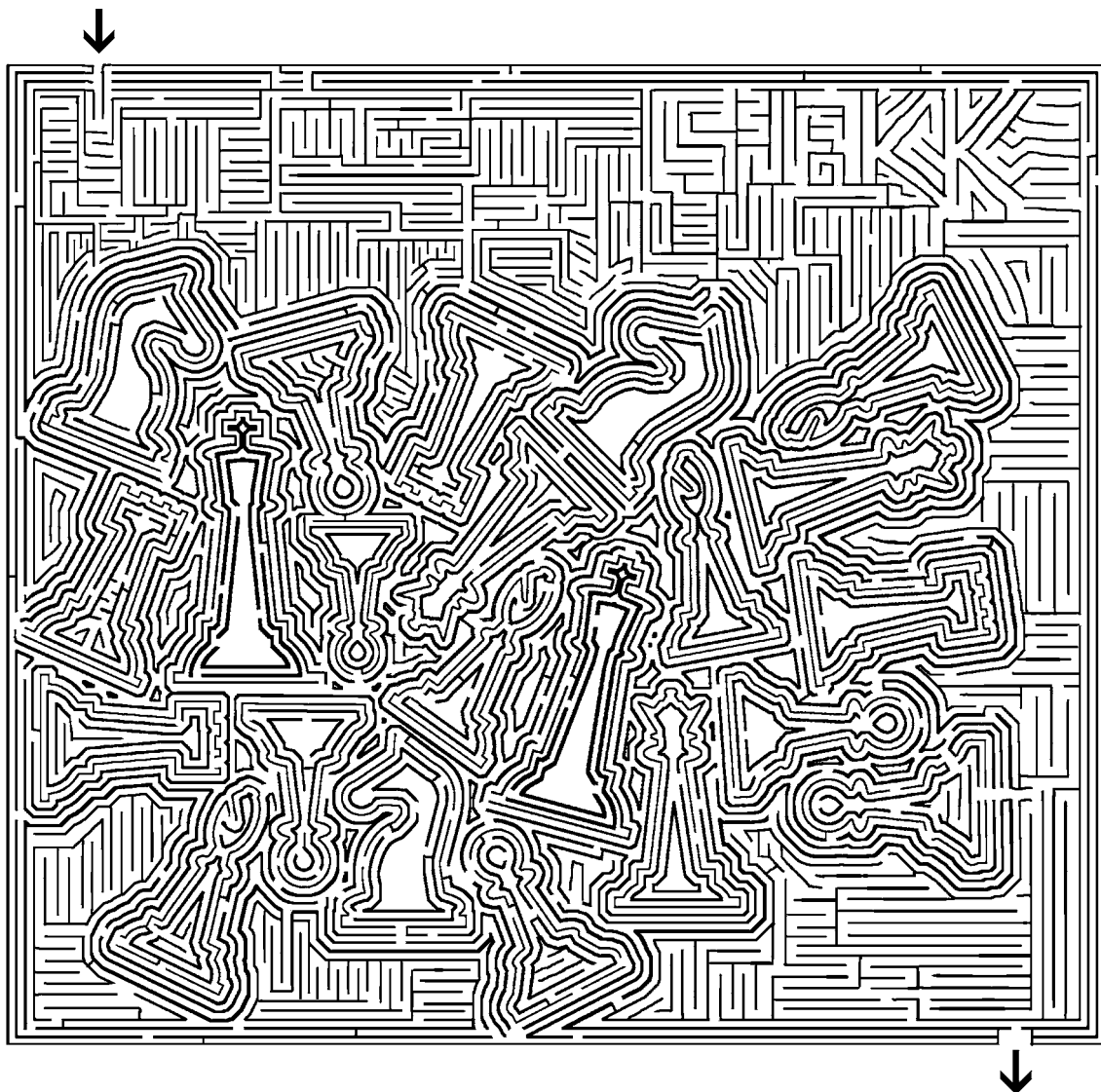
4.

1. Hvit kan få tårnet til sin yndlingsplass på 7-rad med **1.Td7!**
2. Hvit burde få begge tårnene ned på 7-rad med **1.Tdd7!**
3. Hvit burde doble tårnene ved å flytte tårnet fra a1 til d1. Derimot lønner det seg ikke å slå tårnet til svart. Da blir det svart som overtar den åpne linjen når hun slår tilbake med det andre tårnet.
4. Svart har tatt den åpne linjen. Hvit kan ikke flytte tårnet til e1, for da blir det slått. Derfor burde hvit forberede dette med å flytte kongen til f1! Da kan hvit neste gang kjempe om den åpne linjen med **Te1**.

Labyrint!

Klarer du å finne veien gjennom labyrinten og samtidig få øye på noen kjente brikker?

BEST I NORGE!

Norgesmestere i ungdomsskoleklassen ble Blokkhaugen (bak) med Skjalg E. Hodneland, Mathias Sætre, Adrian Hitland og Matias Birkeland. Best i barneskoleklassen var Lassa Tigers (foran) med Sverre Skjølingstad, Aleksander Fossan, Lucas Ranaldi og Benjamin Fossan. (Foto: arrangøren)

Blokkhaugen ungdomsskole og Lassa barneskole gikk til topps i årets norges-mesterskap for skolelag.

Hele 191 deltakere fra 43 lag stilte opp i mesterskapet i Stavanger 19.-21. april.

I ungdomsskoleklassen hadde "Stavanger Mix" fått lov til å delta utenfor konkurranse - og de vant like greit hele mesterskapet. Laget bestod av sterke spillere fra flere forskjellige skoler. Norgesmester for skolelag ble Blokkhaugen skole fra Bergen. Nå skal Blokkhaugen forsvare Norges ære i nordisk mesterskap for skolelag senere i år.

I barneskoleklassen fikk vi virkelig se at trening gjør mester! En stor gjeng fra Lassa skole i Stavanger har trent sammen i lang tid, og Lassa Tigers gikk helt til topps i NM. Og ikke nok med det, Lassa Vikings og Lassa Eagles fulgte opp med 5. og 6. plass! NM var et bevis på at det er et stort og sterkt sjakkmiljø i Stavanger.

På 2. og 3. plass kom Korsvoll og Kring-sjø skole fra Oslo. Lagene er en del av Schakkklubben av 1911s Ungdom, der Johs Kjekken og Finn Møller har sjakktraining for mange hundre barn hver uke.

Høyenhall skole fra Oslo stilte med et rent jentelag, og de hevdet seg helt i toppen og tok 4. plassen.

NM FOR SKOLELAG 2013 STAVANGER, 19. - 21. APRIL

Barneskoleklassen

1. Lassa Tigers, Rogaland (Aleksander Fossan, Benjamin Fossan, Lucas Ranaldi og Sverre Skjølingstad)
2. Korsvoll, Oslo (August Berntsen-Øybø, Aleksander Lindbøl, Gaute Bergan og Richard B. Tøndel)
3. Kringsjå, Oslo (Eivind Olav Risting, Even Elias Hem, Even Lyche og Stian Jørstad Sulebak)
4. Høyenhall, Oslo
5. Lassa Vikings, Rogaland
6. Lassa Eagles, Rogaland
7. Sunde, Rogaland
8. Vedavågen, Rogaland
9. Karl Johans Minne, Vest-Agder
10. Grefsen Løpere, Oslo

11. Nøkkeland, Østfold
12. SomaStangeland, Rogaland
13. Veien, Buskerud
14. Kampen, Rogaland
15. Grefsen Springere, Oslo
16. Aspervika 2, Rogaland
17. Tjensvoll, Rogaland
18. Aspervika 1, Rogaland
19. Sandved Gaukene, Rogaland
20. Søråshøgda Hvit, Hordaland
21. Dirdal, Rogaland
22. Solås, Rogaland
23. Hellemyr, Vest-Agder
24. Sandved Ulvene, Rogaland
25. Søråshøgda Svart, Hordaland
26. Lassa Stars, Rogaland
27. Jåtten, Rogaland
28. Vaulen, Rogaland
29. Varhaug, Rogaland
30. Lura, Rogaland
31. Vaulen 2, Rogaland
32. Smeaheia, Rogaland
33. Godeset, Rogaland
34. Maudland, Rogaland
35. Eiganes Jenter, Rogaland.

Ungdomsskoleklassen

1. Stavanger Mix, Rogaland - spilte utenfor konkurranse (Martin Nilsen, Caroline Beer Jacobsen, Amir Keadana, Lars A. Baustad, Askild Heiret)
2. Blokkhaugen, Hordaland (Mathias Sætre, Matias Birkeland, Adrian Hitland, Skjalg E. Hodneland)
3. Hokksund, Buskerud (Rasmus L. Haugland, Kazim Yilmaz, Martin Røren, Simen Aasand)
4. Kannik, Rogaland
5. Kristianslyst, Rogaland
6. St. Sunniva, Oslo
7. Grevlingen, Akershus
8. The British International School of Stavanger, Rogaland

Korsvoll skole fra Oslo på andreplass, med Richard B. Tøndel, August Berntsen-Øybø, Aleksander Lindbøl og Gaute Bergan. (Foto: arrangøren)

Kringsjå skole fra Oslo på tredjeplass, med Stian J. Sulebak, Even Lyche, Even Hem og Eivind Risting. (Foto: arrangøren)

Nøkkeland skole ble beste lag der ingen var eldre enn fjerdeklasse. Fra venstre Sondre Piiksi, William S. Olsen, Tobias L. Nilsen og Benjamin Wold. (Foto: Trond Nilsen)

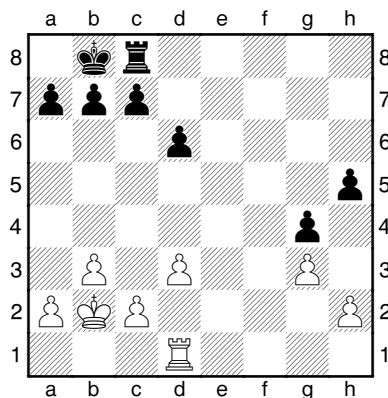

GLA'SIDENE

Oppgave 1:

Hvor mange åpne linjer er det på brettet til høyre?
(Hint: Se side 4)

Svar: _____

Oppgave 2:

Naboland til Norge med mange stormestere:

__ U __ __ A __ D

Hvis du klarer de tre oppgavene på Gla'sidene bør du sende løsningene på e-post til forsteraden@gmail.com eller i posten til Ungdommens Sjakkforbund, Sandakerveien 24 D, 0473 Oslo, innen 15. august. Da kan du vinne flotte premier!

Send gjerne inn tegninger, dikt eller vitser også.
Kanskje får du en premie!

Oppgave 3:

Jeg kan gå på skrå

Men bare når jeg vil slå

Hvem er jeg?

Svar:

Klarte du oppgavene i det forrige bladet?

Løsningene på Glå'sidene i forrige nummer av Førsteraden var:

Oppgave 1:

Det ble 21 poeng.

Oppgave 2:

Verdens beste sjakkspiller heter Magnus Carlsen.

Oppgave 3:

Ordet er tårn.

Den dyktige vinneren ble Ask Amundsen (7 år) fra Sørumsand. Han får en morsom bok og en overraskelse hjem i posten.

KRYSSORD!

← Sjakkiras favorittspill

← Springerer kalles også for ?

← Tårnet trives i en åpen .....

← Sjakkbrikke

← En vanlig matt der to tårn samarbeider

← Etter åpning og midtspill kommer.....

← Midten på sjakkbrettet

← Norges beste sjakkspiller (fornavn)

Superklassene!

(Alle foto: Øystein Brekke)

Det siste året har 5000 barn lært sjakk i skoletiden gjennom "Sjakk i skolen". Alle klassene som deltok i prosjektet fikk utdelt gratis sjakkbrett, brikker og en lærebok, og de fikk en times undervisning av en sjakklærer. Så var det bare å legge seg i hardtrening for å kvalifisere seg til den store landsfinalen, der Norges beste sjakk-klasser skulle kåres.

Omtrent 2400 barn i 3. til 5. klasse deltok i kvalifiseringsturneringer rundt om i Norge. De som gjorde det best i kvalifiseringen, fikk reise til Oslo og delta i den store finalen. I Drammen var det hele 1360 barn med i kvalifiseringen, og det var også hard kamp i blant annet Tromsø, Alta, Harstad og Odalen.

Landsfinalen ble spilt i Nadderudhallen 26. mai. Hele 342 spillere fra 25 klasser deltok. Antagelig var dette Norges største barnesjakkturnering noensinne!

Blant tredjeklassingene gikk Workinnmarka fra Tromsø (på bildet over) til topps og kunne ta med den store pokalen hjem. Workinnmarka hadde vært gjennom en tøff kvalifiseringsturnering i Tromsø, der det deltok hele 335 spillere. Det var nord-norsk rekord i antall deltakere på en sjakkturnering! Neste år skal Tromsø arrangere sjakk-OL, så det er virkelig sjakkfeber i byen!

På andreplass i "Sjakk3ern" kom Hovin i Melhus, mens tredjeplassen gikk til 3B fra Hallermoens skole i Drammen.

Beste fjerdeklasse ble 4A fra Kila skole i Harstad. Kila vant Sjakk3ern i fjor, og fulgte opp med en suveren seier igjen i år. På denne skolen kan de virkelig spille sjakk!

Også andreplassen gikk til Harstad, ved Kanebogen skole. Hallermoen fra Drammen tok bronzen også i denne klassen.

Norges beste femteklasse ble klasse 5C fra Øren skole i Drammen. Andreklassen gikk til Komsa fra Alta, mens Hovin fra Melhus ble nummer tre.

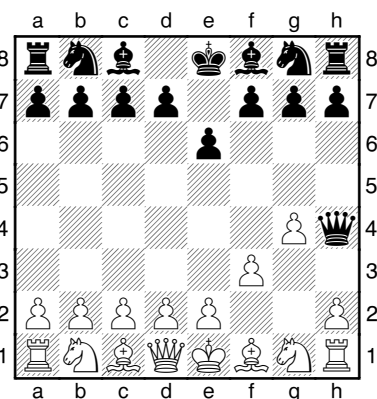
Les mer om prosjektet og turneringene på www.sjakkiskolen.no!

Virre virre vatt – det ble patt!

Den som ønsker å bli bedre i sjakk, trener med å spille, lese sjakkbøker og løse oppgaver. Men det finnes også de som elsker å holde på med sjakk, uten at de har lyst til å bli flinkere. De ønsker nemlig å finne rare partier eller lage merkelige oppgaver.

Du har kanskje sett den raskeste matten som finnes?

1.f3 e6 2.g4 Dh4 matt!

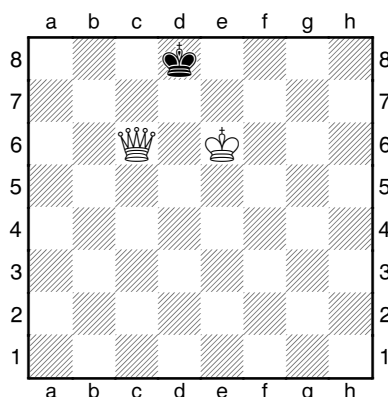

For å få til denne matten må hvit hjelpe til. Eller kanskje hvit bare hadde veldig uflaks som tabbet seg ut så tidlig.

Rask matt er gøy, men enda morsommere er det med rask patt. Husker du hva patt er forresten?

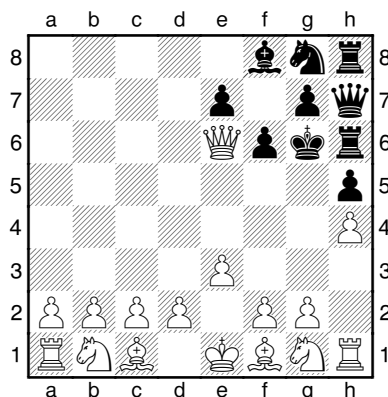
Her ser du en vanlig patt.

Det er svart sin tur. Svart har ingen lovligge trekk, og siden kongen ikke er truet, er det patt.

Hva er den raskeste patten som finnes fra utgangsstillingen, tror du? Hundre trekk? Før ti? Tusen? Det riktige svaret er TI. Ja, du så riktig -ti trekk!

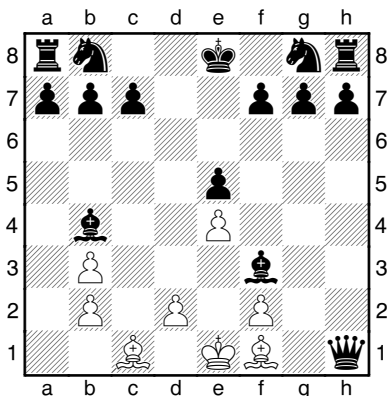
Her er den: **1.e3 a5 2.Dh5 Ta6 3.Dxa5 h5 4.Dxc7 Tah6 5.h4 f6 6.Dxd7+ Kf7 7.Dxb7 Dd3 8.Dxb8 Dh7 9.Dxc8 Kg6 10.De6**

Patt! Her var svart flink og hjalp til.

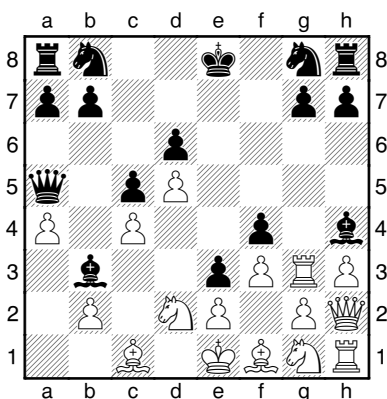
Svart kan faktisk få til noe lignende, men da gjør begge spillerne ti trekk.

**1.c4 e5 2.h4 d5 3.Db3 dxc4 4.e4 cxb3
5.axb3 Dxh4 6.Ta4 Dxh1 7.g4 Lxg4
8.Sf3 Lxf3 9.Sa3 Lxa3 10.Tb4 Lxb4**

Men nå skal du få se noe enda sprøere. I løpet av 12 trekk går det an å sette patt uten å slå en eneste brikke.

**1.a4 e5 2.Ta3 d6 3.h3 Le6 4.d4 c5
5.Dd3 f5 6.Dg3 Le7 7.Dh2 e4 8.Tg3
Da5+ 9.Sd2 Lb3 10.c4 Lh4 11.f3 e3
12.d5 f4**

Nå kan du drive litt forskning på egenhånd. Kanskje du finner en stilling hvor begge er patt? Eller kanskje du kan finne en variant hvor du går over med bøndene og får 20 springere på brettet?

Buskerud slo Vestfold og Telemark

Fra partiene mellom sterke spillere på de første bordene. Her er blant andre Paulius Cebatauskas og Audun Engeset, Vestfold, Anders Nilsson Aure og Kjell Håkon Lien, Buskerud og Hipolit Wilczeck, Telemark. (Foto: Øystein Brekke)

Buskerud, Vestfold og Telemark møttes til kretskamp på Øren skole i Drammen lørdag 6. april. Det var 20 spillere på hvert lag, og alle spilte fire ganger.

Nystartede Vestfold Sjakkrets Ungdom har nå gledelig kommet med, etter at Telemark og Buskerud har møttes i de tre forrige årene. Mange av de yngste spillerne på hvert lag var ganske ferske ved sjakkbrettet og har deltatt i få turneringer, men viste mye lovende spill.

Nykommeren Vestfold opparbeidet en solid ledelse halvveis, men i innspurten kom vertskapet fra Buskerud sterkt og vant til slutt med 42,5 poeng, foran Vestfold med 39,5 og Telemark med 37 poeng.

Kampen var altså svært jevnspilt, og sjakkopplevelsene var mange og gode i denne antagelig første kampen i Norge mellom tre barne- og juniorkretslag.

Toppresultater i nordisk

Norge tok tre medaljer i nordisk mesterskap for jenter i Malmø i april. Erle Hansen fra Stavanger sjakkklubb (til venstre) sikret seg bronzen i klasse junior, Edit Machlik fra Tromsø (i midten) tok sølv i klasse kadett, mens Sara Næss fra Tigerklubben i Oslo spilte til bronse i klasse lilleputt.

Andre norske resultater i nordisk var 5. plass til Elise Forså (Tromsø) i junior, 4. plass til Monika Machlik (Tromsø) i kadett, og 5. plass til Regine Forså (Tromsø) i lilleputt.

(Foto: Ellisiv Reppen)

Ungdommens Sjakkforbund

Sandakerveien 24 D (bygg F3) **0473 Oslo**
tlf. 22 15 12 41
e-post sjakkfor@online.no
USF på Internett www.sjakk.no

Leder: Eirik Næss
E-post eirik.nass@staminahot.no
tlf. 951 82 730